

Ekskursion til Lolland 14-15 september 1996

Ca 40 medlemmer deltog i ekskursionen.

Fuglsang

Lørdag den 14. september kl. 10 mødte ca. 45 deltagere ved indgangen til Fuglsang park, hvor foreningens formand bød ekskursionen velkommen. Derefter gav han ordet til havebrugskonsulenten for Lolland-Falster, Jørgen Holm, som yderst velvilligt havde stillet sig til rådighed for foreningens efterårsekskursion. Jørgen Holm har i en årrække stået for en omfattende fornyelse og forenkling af parken. Dette har medført en væsentlig reduktion af udgifter til pasning og vedligeholdelse af det 28 tdr ld. store anlæg. Fuglsang tilhører det Classenske Fideicommis og haven er ved testamentarisk bestemmelse sikret et selvstændigt liv, mere eller mindre uafhængigt af Fuglsang's øvrige drift. Parken skal holdes åben for publikum hele året.

Omvisningen startede ved indgangen, hvor der i 1966/67 blev plantet en alle af *Gleditsia triacanthus* f. *inermis*, som nu, 30 år senere, er 4 - 5 m høj. Enkelte af de Atornløse@ træer har dog kraftige tredelte torne næsten fra basis af stammerne.

Slottet blev opført i 1869 og mange af træerne stammer fra samme tid, bl.a. en Kæmpethuja (*Thuja plicata*). Ved nedlæggere har den dannet en lille bevoksning omkring den gamle stamme, hvorfra sidestammer bugter sig ud og op mod lyset i mærkværdige former. Flere af de gamle thujaer er tynde eller tørre i toppen, hvilket måske skyldes flere år med tørre somre og svingende grundvandstand på denne grundvandsnære lokalitet.

Den gamle vandgran, *Metasequoia glyptostroboides*, som står frit på plænen til højre for indgangen er usædvanlig bred i forhold til sin højde, tæt i væksten og med hængende skud. Det ville være interessant at forsøge stiklingeformering for at afsløre om vokseformen er betinget af højtstående grundvand, eller den skyldes arv. Nær den store vandgran står en jævnaldrende *Araucaria araucana* (1957), som er kommet næsten uskadt gennem alle vintre. Vinteren 1995/96 har dog medført at en del af de ældre nåleårgange er blevet brune, mens de seneste 4-5 års nåle er sunde og grønne.

Et af havens kendte træer er det gamle pagodetræ, *Sophora japonica*, nær centrum. Det er i de seneste år blevet stærkt reduceret i kronen, men er stadigvæk et stateligt træ.

Parken indeholder store og gamle lindetræer (småbladet lind og parklind) og et yngre træ af Krimlind, *Tilia x euchlora* (som antagelig er en hybrid mellem *T. cordata* og *T. dasystyla*). Almindelig hestekastanie, *Aesculus hippocastanum*, findes i meget store eksemplarer, og der er pæne træer af rød hestekastanie, *Aesculus x carnea*. Ellers bemærkedes en stor *Prunus serrula* og en meget stor ask *Fraxinus excelsior*, 28 m høj og 1,4 m i diameter. Se iøvrigt D.D.Å. bd. 1, IV, side 507 - 14 samt bd. 2, II, side 309 - 10.

Omvisningen blev afsluttet med frokost i slottets kælder, hvor Fideicommisset bød på øl, vand og kaffe, som foreningens formand kvitterede for ved at overrække en gave på fire planter af libanonceder*, *Cedrus libani*, af fire provenienser samlet i Sydtyrkiet og avlet frem i Arboretet, Hørsholm.

Frejlev Skov

Eftermiddagens første punkt var Frejlev Skov hvor tidligere forstander for Det Forstlige Forsøgsvæsen, dr. Erik Holmsgaard og fru Holmsgaard viste rundt i den del af skoven, som de ejer og har plejet med stor kærlighed i en årrække. Skoven har været fællesskov for Frejlev-bønderne siden Margrethe I=s tid og først i 1876 blev den endeligt udskiftet i parceller à 14 tdr. land. Hovedindtrykket som besøget efterlod var en skov i balance og god pleje, hvor der blev lagt vægt på at bevare et oprindeligt skovbillede med indslag af nyere tids forstpraksis, bl.a. indblanding af *Chamaecyparis lawsoniana*, *Cryptomeria japonica* og *x Cupressocyparis leylandii*. Vi så også pæne eksemplarer af hollandsk eg, ca 75 år gamle, og en fin lindeblandskov, lind, eg og el, ud mod Guldborgsund. Ved et gærde i sydkanten af skoven har Erik Holmsgaard fundet en elm, som han fik almindelig tilslutning til at kalde skærmbloomstret elm, *Ulmus laevis*. Hr. og fru Holmsgaard afsluttede besøget med at byde på en forfriskning til deltagerne og foreningens formand takkede for den meget lærerige skovvandring.

Ålholm

Lørdagens sidste ekskursionsmål var Ålholm slotspark, hvor den nye ejer, direktør Stig Husted-Andersen ledsagede selskabet rundt i det gamle anlæg, som endnu rummer træer fra begyndelsen af 1800-tallet, bl.a. den gamle avnbøgealle og i nærheden af denne en meget stor *Sorbus latifolia* se D.D.Å . IV, 1955, side 516-22. De efter danske forhold meget store træer af platan, både *P. orientalis* og *P. X acerifolia*, fortjente at blive befriet for den naturlige opvækst, som skjuler de

kraftige stammer. Østrigsk fyr, *Pinus nigra v. corsicana*, var ca. 30 m høj og 1 m i diameter. Der var flere gamle træer af sort valnød, *Juglans nigra*. Tulipantræ, *Liriodendron tulipifera* var 28 m høj og ca 80 cm i diameter. Der var også gamle frynse-ege, *Quercus cerris*, og gamle douglas-graner, *Pseudotsuga menziesii*, og gul fyr, *P. ponderosa*, blandt meget andet.

Parken har været plejet ekstensivt gennem de seneste årtier før ejerskiftet. Den er, trods reduktionen i antal af arter, stadig en meget værdifuld dendrologisk samling. Den trænger imidlertid til en generation af yngre træer. Til en sådan foryngelse kunne anbefales flere arter af store træer som eg, poppel, hickory og valnød og nye eller relativt sjældne arter, eksempelvis sydbøg, *Nothofagus*, tyrkisk hassel *Corylus colurna*. Og af nåltræer: mammuttræ, *Sequoiadendron giganteum*, sumpcypres, *Taxodium distichum*, og vandgran, *Metasequoia glyptostroboides*.

Som tak for modtagelsen i Ålholm slotspark overrakte foreningens formand 4 libanonceder* til direktør Husted-Andersen.

Knuthenborg

Søndag 15. september kl 9.00 blev deltagerne modtaget ved Bandholm porten af godsforvalter Anders Dolmer og Jørgen Holm som ledede omvisningen i parken. Jørgen Holm har et indgående kendskab til Knuthenborg Park. Efter mange års arbejde som dendrologisk konsulent på stedet, står han nu i spidsen for en kortlægning og bestemmelse af træer og buske i parken, med hjælp af bl.a. Johan Lange. Første ekskursionspunkt var den lukkede have omkring slottet, hvor lensgreve Adam Knuth og lensgrevinde Charlotte tog imod og viste om i det nye anlæg, som er under opbygning. I dette område står Danmarks måske største sumpcypres, *Taxodium distichum*, 30-35 m høj. Foruden denne bemærkedes *Magnolia kobus* og *Pyrus ussuriensis*. Næste punkt var området ved voliererne, hvor vi så bl.a. *Magnolia hypoleuca*, *Phellodendron japonica*, *Quercus x turneri* og *Q. pontica*.

Parkens ældste mammuttræer, *Sequoiadendron giganteum*, stammer fra 1860'erne. Det første vi mødte ved Flintehuset blev målt til 33 m i højden og 2,2 m i diameter. To andre træer var 35- og 35,5 m og 1,4 m i diameter. Disse må være landets højeste og drøjeste eksemplarer af denne art. I omegnen af Flintehuset stod en gruppe af ca 25 m høje tyrkisk hassel, *Corylus colurna* og en meget stor, ca 150 år gammel, *Acer cappadocicum*, småbladet avnbøg, *Carpinus orientalis* (ikke *C. turczaninowii*, som foreslået af nogle), *Sophora japonica*, ca 20 m høj, og Danmarks største og ældste *Nothofagus obliqua* (af frø fra 1953), ca. 17 m høj og med en diameter i brysthøjde på 50 cm.

Ved frokosten i parkens cafeteria overrakte foreningens formand lensgreven fire libanonceder* og takkede for den meget venlige modtagelse og den fri adgang til parken med alle dens seværdigheder.

Dagen sluttede i Maglemeralleen hvor de gamle elme (*Ulmus procera*) dør langsomt men sikkert. Den 1,2 km lange allé skal fældes og udskiftes med lind (Kejserlind = *Tilia x vulgaris* <Koninglinde=), en meget arbejdskrævende og kostbar proces, som vi er vidne til mange andre steder i Danmark, og som beskrives nærmere i artikler i dette nummer af årsskriftet.

Som afslutning takkede formanden Jørgen Holm for to indholdsrige dage og for en livlig og inspirerende ledelse af ekskursionen.

Helge Vedel/Poul Søndergaard.

Illustrationer kan ses i Dansk Dendrologisk Årsskrift Bd. XV 1997.

1. Thuja plicata fra ca 1860, Fuglsang park.
2. Erik Holmsgaard og en del af ekskursionsdeltagerne i Frejlev Skov.
3. Avnbøgealleen, Ålholm slotspark.
4. Det gamle mamuttræ ved Flintehuset i Knuthenborg Park.

* Libanoncederne, som blev fordelt til Fuglsang, Ålholm og Knuthenborg stammer fra følgende områder i Tyrkiet.

58-1995: Aslanköy, nær Mersin, 1800 m.o.h.

59-1995: Dirmil Gölhissar, nær Burdur, 1650 m.o.h.

60-1995: Sarkikaraagac, nær Isparta, 1550 m.o.h.

61-1995: Avlan-Elmali, nær Antalya, 1600 m.o.h.